

Mededeling

Brussel, 24 februari 2017

Kenmerk: NBB_2017_06

uw correspondent:

Dieter Hendrickx

tel. +32 2 221 34 29 – fax +32 2 221 31 04

dieter.hendrickx@nbb.be

Mededeling over het stresstest kader voor de verzekeringssector

Toepassingsveld

Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen naar Belgisch recht.

Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen die deel uitmaken van een groep naar Belgisch recht in de zin van artikel 339, 2° van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen.

Ondernemingen naar Belgisch recht die deel uitmaken van een financieel conglomeraat naar Belgisch recht in de zin van artikel 340, 1° van de voornoemde wet van 13 maart 2016.

Samenvatting/Doelstelling

Deze mededeling verschaft aan de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen informatie over het stresstest kader voor de verzekeringssector.

Juridische basis

*De **Wet**: de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen.*

*De **Verordening 2015/35**: gedelegeerde verordening (EU) 2015/35 van de commissie van 10 oktober 2014 tot aanvulling van richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf.*

***Circulaire NBB_2016_27** betreffende de richtsnoeren inzake het gebruik van interne modellen.*

***Circulaire NBB_2017_XX** betreffende de richtsnoeren voor de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit (ORSA).*

Geachte mevrouw
Geachte heer

Deze mededeling licht het uitgewerkte kader toe voor stresstest oefeningen gericht aan de Belgische verzekeringssector in toepassing van de Wet. Het voorgestelde stresstest kader moet de Bank toelaten om haar stresstest oefeningen voor de verzekeringssector, zowel op micro- als macro-prudentieel niveau, te laten opereren binnen een modern en flexibel raamwerk. In wat volgt wordt het algemene wettelijke kader voor stresstests toegelicht en worden de algemene principes, zoals die door de Bank zullen toegepast worden bij het opzetten van een stresstest oefening, overlopen.

1. Wettelijke Basis Stresstest Kader

Het stresstest kader voor de verzekeringssector bestaat uit twee grote luiken: een luik toegespitst op micro-prudentiële stresstests en een luik dat instaat voor het inrichten van macro-prudentiële stresstests.

Onder het **micro-prudentiële luik** vallen enerzijds alle ondernemingsgerichte stresstest oefeningen in het kader van de operationele toezichtsactiviteiten van de Bank in lijn met de artikelen 322 en 467 van de Wet en anderzijds de richtlijnen en de verwachtingen van de Bank over de eigen stresstest oefeningen van een verzekeringsonderneming in het kader van hun beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit (ORSA) of in het kader van de validatie van het gebruik van een (partieel) intern model.

De **ondernemingsgerichte stresstest oefeningen** worden gekenmerkt door hun gerichte focus op specifieke risico's relevant voor bepaalde verzekeringsondernemingen. Zij viseren aldus voornamelijk het identificeren van specifieke kwetsbaarheden voor die ondernemingen. Zij kunnen, in principe, op elk moment door de Bank opgelegd worden wanneer dit nodig geacht wordt in het kader van haar operationele toezichtsactiviteiten.

De scenario's opgelegd in het kader van de ondernemingsgerichte stresstest gaan uit van de toezichthouder en staan los van de scenario's die de onderneming zelf definieert in het kader van haar **eigen stresstest oefeningen**. In het kader van artikel 91 van de Wet (ORSA) en artikelen 242 (Valideringsinstrumenten) en 259 § 3 (Risicomanagementsysteem) van Verordening 2015/35 wenst de Bank eveneens *specifiekere richtlijnen en verwachtingen* op te leggen voor de stresstests die de verzekeringsondernemingen zelf uitwerken voor hun ORSA, binnen hun *risicomanagementsystemen* of als onderdeel van de wettelijke vereisten waaraan moet voldaan worden voor de goedkeuring of bewijs van voortdurende aangepastheid van hun (*partieel*) *intern model*. Deze eigen stresstests dienen aan te sluiten bij het business model, de economische- en wettelijke context en de specificiteit van de onderneming. Meer specifieke vereisten hieromtrent kunnen teruggevonden worden in de laatste versie van de Circulaire *NBB_2017_XX* betreffende de richtsnoeren voor de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit (ORSA) en in richtsnoer 41 van de Circulaire *NBB_2016_27* betreffende de richtsnoeren inzake het gebruik van interne modellen.

Onder het **macro-prudentiële luik** vallen alle systeem- of sectorgerichte stresstests met als voornaamste doel het identificeren van mogelijke risico's en problemen gerelateerd aan de stabiliteit van het financiële systeem in het algemeen en de verzekeringssector in het bijzonder. Deze stresstest oefeningen worden vaak gekenmerkt door het simultaan opleggen van voorgedefinieerde scenario's, die verschillende risico's viseren, aan een afgebakende groep ondernemingen of de hele verzekeringssector. Zij laten toe om de impact van de stresstest scenario's te meten op het geaggregeerde niveau van alle stresstest deelnemers. Deze oefeningen kunnen plaatsvinden in het kader van de internationale werkzaamheden van EIOPA zoals gestipuleerd in artikel 23 van Verordening 1094/2010 of uitgaan van het eigen initiatief van de Bank in lijn met artikelen 322 en 467 van de Wet.

2. Algemene principes Stresstest Kader

Binnen het wettelijke kader met zijn verschillende luiken is het voor de Bank van belang om zoveel mogelijk **flexibiliteit** te behouden in het **ontwerpen** van de verschillende mogelijke stresstest oefeningen. Binnen elk van de voorgedefinieerde luiken moet het immers mogelijk zijn om, naargelang de omstandigheden, het juiste type van stresstest uit te voeren. Dit behelst een flexibiliteit in de verschillende aspecten van het design van een stresstest scenario nl.

- **Tijdshorizon** bijv. toepassen van een onmiddellijk schok vs. het opleggen van een stresstest over verschillende tijdshorizonten (= meerdere projectiejaren)
- **Type scenario** bijv.
 - Het nabootsen van een historische gebeurtenis vs. het opstellen van een fictief synthetisch scenario
 - *Top-down* stresstest (berekeningen, in eerste instantie, uitgevoerd door de toezichthouder) en/of *bottom-up* stresstest (berekeningen uitgevoerd door de participerende ondernemingen)
 - Sensitiviteitsanalyse vs. scenario tests vs. *reverse* stresstests
 - Focus op één risicofactor vs. focus op verschillende risicofactoren gelijktijdig
- **Scope** bijv. specifieke ondernemingen (in het kader van de ondernemingsgerichte stresstests) vs. een bepaalde doelgroep of de hele markt (in het kader van de macro-prudentiële stresstests)
- **Technische specificaties** bijv.
 - Strengheid van het scenario
 - Mogelijk toegelaten *management actions* en mitigerende maatregelen
 - Mogelijke berekening van 2^e order effecten
 - Waarderingsprincipes (binnen het kader van Solvabiliteit II)
 - Stresstest indicatoren en risicomaatstaven

Voor wat betreft de **frequentie en de inhoud** van de stresstest oefeningen beoogt de Bank binnen het uitgewerkte kader zich goed als mogelijk te aligneren op de oefeningen zoals uitgevoerd door EIOPA. Rekening houdend met de frequentie van de stresstest oefeningen zoals die door EIOPA zullen uitgevoerd worden, zal zo **minstens jaarlijks** een stresstest oefening uitgevoerd worden. Deze jaarlijkse oefening kan, in principe, verschillende vormen aannemen in lijn met de flexibiliteit en de verschillende luiken van het stresstest kader, maar zal zich **qua inhoud** zo goed also mogelijk **aligneren op de stresstest oefeningen van EIOPA**. Het kader beoogt verder een interactie tussen de verschillende types stresstest oefeningen. Bij het uitwerken van haar eigen stresstest oefeningen zal de Bank streven naar een evenwicht tussen enerzijds de berekeningslast van de verschillende oefeningen en de noodzaak om een relevant en actueel beeld te krijgen van de risico's binnen de Belgische verzekeringssector.

Hoogachtend

Jan Smets
Gouverneur